

Teknas politikkdokument om offentlig sektor

Vedtatt av Teknas hovedstyre 13.10. 2014

Teknas politikkdokument om offentlig sektor

Tekna vil ha en offentlig sektor

- som leverer kvalitativt gode og effektive tjenester til innbyggerne
- der innovasjon, samhandling og strategisk styring står i fokus
- med strategisk satsing på kunnskap og kompetanse på alle forvaltningsnivå
- der gode og robuste fagmiljø får tillit og autonomi
- der endringer i kommunestruktur vurderes og brukes som et middel for bedre tjenester og økt velferd.

Tekna mener at Norge skal ha ”verdens beste offentlige sektor”. Det sikrer nåværende og fremtidige innbyggere gode og bærekraftige tjenester. I tillegg er offentlig sektor en støttespiller for næringslivet, ved å sørge for at rammevilkårene er konkurransedyktige og forutsigbare. Tekna mener at for å nå verdens beste offentlige sektor kreves økt tilgang til kvalifisert personell, fokus på lønnspolitiske tiltak, gode fagmiljøer og en økt satsing på forskning, utvikling og innovasjon.

Den norske modellen med trepartssamarbeidet mellom politiske myndigheter, arbeidstaker- og arbeidsgiversiden sikrer arbeidstakernes medbestemmelse. Modellen bidrar til verdiskaping og et samfunn med høy tillit og lavt konfliktnivå. Tekna vil ha en offentlig sektor som ivaretar og styrker fortrinnene ved den norske modellen.

Styring, ledelse, tillit og samhandling

Offentlig sektor er avhengig av god styring, ledelse og samhandling. Dette stiller store krav til ledelsen. Tekna mener kvalitetssikring av ledere i hele offentlig sektor må være i fokus. Ledere bør oppnevnes gjennom ordinære tilsettingsprosesser og ikke gjennom valg. Tekna mener antall mål som offentlige etater og institusjoner skal styre etter bør være få, målbare og utformes i samråd med fagansatte. Ansatte må få autonomi og handlingsrom til å løse sine oppgaver. Tilsyn, kontroll og rapportering er nødvendig, men må være på et fornuftig nivå og ledsages av veiledning ved behov. Det er viktig med gjensidig tillit mellom nivåene.

Offentlig og privat sektor er gjensidig avhengig av hverandre for å nå samfunnspolitiske mål og øke verdiskapingen i samfunnet. Tekna ønsker økt samarbeid mellom akademia, offentlig og privat virksomhet. Det vil øke samfunnets innovasjonsevne og sikre best mulig utnyttelse av samfunnets ressurser. Det krever også at det stilles større krav til bestiller- og fagkompetanse i offentlig sektor.

For å bidra til fremtidig innovasjon må rammevilkårene for viktige kompetansemiljøer være gode. Staten må i større grad benytte sitt statlige eierskap til å ivareta og videreutvikle næringer og kompetanse, især der vi har nasjonale fortrinn.

Innovasjon og forenkling

Tekna vil jobbe for å bidra til innovasjon og samfunnsutvikling gjennom ny teknologi. Innovasjon kan forstås både som de stadige, små, daglige forbedringene og som større utviklingsprosjekter. Tekna mener at offentlig sektor kan forenkles og forbedres gjennom økt bruk av teknologiske løsninger. Eksempelvis kan digitalisering av tjenester bidra til bedre service i form av økt effektivitet, brukervennlighet og tilgjengelighet.

Det offentlige handler varer og tjenester for om lag 15 % av BNP. Kunnskap og kompetanse om regelverk, metodikk og organisering av innkjøp er en utfordring. Tekna mener offentlige virksomheter må gis tilgang til den kompetansen og de virkemidlene som behøves til utviklingsarbeid og til å stimulere til produktutvikling og optimale innkjøp. Dette er nødvendig for å stimulere

til fremtidig tjenesteinnovasjon i offentlig sektor. Det må legges bedre til rette for tidlig dialog mellom innkjøper og leverandør for å identifisere nye alternative produkter og løsninger.

Teknas medlemmer er forvaltere og formidlere av kunnskap om teknologi og naturvitenskap. Med det følger også et samfunnsansvar for å reflektere etisk over valgte løsninger. Tekna mener at høy kompetanse og tverrfaglig utviklingsarbeid er avgjørende for at moderniseringen av offentlig sektor skal kunne møte lovverkets krav til sikkerhet, personvern og datasikkerhet. Moderniseringen må oppleves som en merverdi ikke bare på systemnivå, men også blant de ansatte og i befolkningen.

Kunnskap, kompetanse og solide fagmiljøer – forutsetninger for kvalitet, effektivitet og innovasjon

Tekna mener kompetente og engasjerte medarbeidere er den viktigste ressursen i offentlig sektor. Kunnskap og kompetanse er nødvendig som underlag for god politisk styring i stat, fylker og kommuner.

Teknas medlemmer har kompetanse som er nødvendig for å videreutvikle velferdssamfunnet. Derfor er det bekymringsverdig at offentlig sektor opplever vanskeligheter med å rekruttere og beholde denne kompetansen. Tekna mener at arbeidsgivere i offentlig sektor må forbedre sine lønns- og arbeidsvilkår for å markedsføre seg som en attraktiv arbeidsplass for høyt utdannet personell innen naturvitenskapelige og teknologiske fag. Dette må likevel ikke gå på bekostning av kompetanseutviklende tiltak som er essensielt for å utnytte kompetansen fullt ut og bidra til å beholde ansatte. Tekna mener videre at arbeidsgivere i det offentlige må gå mer offensivt ut for å rekruttere ansatte med teknisk-naturvitenskapelig kompetanse, gjennom blant annet å legge til rette for hospiteringsordninger og traineestillinger.

Offentlig sektor må fortsette å legge vekt på FoU-arbeid som et tiltak for å rekruttere akademikere og løse samfunnsutfordringer.

Tekna mener at også innovasjon i offentlig sektor avhenger av dens evne til å rekruttere og beholde dyktige ansatte. Riktig type kompetanse må kobles til de oppgavene som til enhver tid må løses. Dette krever både evne til omstilling, mobilitet og organisatorisk læring. Tekna mener offentlig sektor bør organiseres for økt verdiskaping og bedre kvalitet i tjenestene.

Konkurransesutsetting av egnede tjenester kan være et mulig virkemiddel der strukturelle endringer ikke i tilstrekkelig grad sikrer kompetanse, kvalitet og brukertilfredshet i offentlige tjenester. Tekna mener at det likevel er viktig at dette ikke går på bekostning av organisasjons- og kompetanseutvikling i offentlig sektor.

Tekna mener at lønn må brukes som personalpolitisk virkemiddel for å rekruttere og beholde nødvendig kompetanse. Den enkelte virksomhets anledning til å fordele lønnsmidlene blant sine ansatte er en forutsetning for å benytte lønn som personalpolitisk virkemiddel. Tekna arbeider for at også offentlig sektor som helhet skal benytte *lokale kollektive forhandlinger*, der utdanning, kompetanse, ansvar og innsats belønnes.

Kommunestruktur og oppgavefordeling

Tekna mener at oppgavefordelingen mellom forvaltningsnivåene i Norge i større grad må legge til rette for helhetlig samfunnsutvikling og samordning. For eksempel bør det vurderes om større prosjekter innenfor samferdsel, infrastruktur og planarbeid kan behandles på regionnivå med begrenset lokal innsigelsesrett.

Velferden begynner og forvaltes i kommunene. Effektiviteten og kvaliteten på det som skapes i kommunal sektor er av stor betydning for samfunnet og innbyggerne. Mange kommuner klarer i dag

ikke å levere de pålagte tjenestene fullt ut. Flere kommuner ser seg nødt til å nedprioritere rollen som samfunnsutvikler og innovatør, som følge av begrensede ressurser både kompetansemessig og økonomisk. Tekna mener at interkommunale samarbeid er en utfordring for innbyggernes demokratiske rettigheter og for å beholde kompetanse i kommunene. Tekna mener interkommunalt samarbeid kun bør benyttes der det bidrar til vesentlig bedre ressursutnyttelse, og ikke for å bøte på en kommunes manglende evne til å levere gode, lovpålagte tjenester på egenhånd. Tekna er positiv til endringer i kommunestrukturen der det gjør kommunene bedre i stand til å:

- utøve sin rolle som fremtidslaboratorium og samfunnsutvikler,
- produsere kvalitativt gode, lovpålagte tjenester for sine innbyggere uten interkommunalt samarbeid, og som et minimum evner å opptre som kompetent bestiller av tjenester.
- rekruttere og beholde verdifull kompetanse

Den viktigste nøkkelen for å oppnå dette er å etablere *faglig kompetente fagmiljø og tverrfaglige samarbeid*. I mange tilfeller vil det kreve større kommunale enheter.